

mint Jaffa maga. A bábort elött még alig tízezer lakosa volt, ma már buszonkéteser lakosa van palotákkal, elektromos világítással és modern városi adminisztrációval. H. hasonló tempóban épül tovább, akkor remélhető hogy öt év múlva a Földközi-tenger keleti partjának legnagyobb városa lesz. Második helyen a Jaffa, ahol három zsidó városnegyed épül buszonkéteser gyorsasággal. Tiberias is erősen fejlődik. Jeruzsálem, noha itt három új zsidó városnegyed van, az építkezési viszonyok mégis ebben a városban állnak legrosszabbul.

Ezután a bevándorlás statisztikáját ismertette. A bevándorlók ötven százaléka Lengyelországból és az egykori Oroszországból alakult új államokból, Romániából és másfelől szivárognak be. Harmadik százaléka a bevándorlóknak keleti országokból jön: Törökországból, Marokkóból, Tuniszból, Szalonisiból, Perzsiából, Kaukászból, Dárábiából és Mezopotámiából. Nagyon értékes elemek ezek, mert a keleti zsidóság könnyen hozzáilleszkedik az új viszonyokhoz. Tíz százaléka a bevándorlóknak nyugati országokból jön: Hollandiából, Belgiumból, Németországtól és Amerikából. Az utolsó ebben Amerikából ezren vándoroltak be. Kétfelét a zsidóság jön Amerikából: chasidok, hanem maguk is részt vesznek az újépítésben. Azután olyanok, akik családostól jönnek ki és attól a kívánságtól vannak áthatva, hogy itt zsidó életet folytassanak és gyermekeiknek normális heber nevelést adassanak. Tel-Avivban egy amerikai zsidó klub működik körülbelül kétszáz taggal.

Weimann beszéde további során a fejlődésnek hatalmas perspektíváját mutatta be. Véül annak a reményének és bizodalmanak adott kifejezést, hogy a világ összes zsidósága, életön az angolokkal, teljesíteni fogják kötelességüket a zsidó újépítésben.

A nagy tetszéssel fogadott beszéde után Ederné asszony a zsidó asszonyok részvételére hívta fel a gyűlés figyelmét. A gyűlés dr. Alexander Goldstein zárószavával végződött. Együttal bejelentették, hogy a meinduló kamjary már is 43 000 font sterlingnyi jegyzést mutat.

— A francia szenatus elfogadta az amnesztia-javaslatot Parisból jeontia: A szenatus 161 szavazattal 135 ellen elfogadta az amnesztia-javaslatot Bienv-nu Martin módosításával, mely szerint a kormány döntson arról, hogy az elbocsátott szerjékolo vasutasok visszavétele fakultatív vagy pedig kötelező legyen a.

— Háromszáz áldozata van a jávai földreszégnek. B. tavisól jelentik: A jávai földreszégnek háromszáz áldozata van. A földreszég következtben sok n eltantek.

A sánta Fiske

Zsidó koldusregény

Irta: Mendele Moicher Szforim Fordította Székely Béla

Ugy éljek én, hogy borzasztó volt! Hát jól van. Egyre közelebb megyek, de hát mit tegyek? De azért jól körülnézek és ugyancsak résen vagyok. Egy söntés tűnik fel előttem, kicsiny, beesett kunyhó, mely tyuklábon áll. Egyáltalán nem tetszik nekem. Kissé oldalt megyek, elrejtőzöm a cserjésben, botot keresek, hogy bátorságot öntsek magamba; a kezembe veszem, csöndben meghuzódok és várom, hogy mi fog most történi? Borzasztó történetek jutnak eszembe. Rablókról és glupski betörőkről. És hirtelen újra kiáltást hallok, elkeseredett kiáltást: az kiabál így, aki a legnagyobb veszélyben forog. Mintha a házból jönne a hang! Valami megragadja a szívem, odakerget és mielőtt körülnéznék, már ott is állok a söntés előtt. Magam sem tudom, hogy miképen kerültem oda. Valami azt sugja nekem: Jó barát, kiabál így! Ki tudja, talán Reb Mendele forog veszélyben? Hát egyáltalán tudom én, hogy hol vagyok? Igazán rettenetes. És ha a halálomba kerülne is, meg kell tudjam, hogy mi történi itt.

Ha valamire elszántam magam, akkor nem tágitok attól. Röviden: lassan közelebb jövök és figyelek. Fulladozó hangot hallok. Bemegyek egy öreg, korhadó kapun, amely már alig tartja magát a sarkán és lábujjhegyen a házba lopódzom. Minden csendes. A zsebemből kivesszek egy csomag gyufát és reszkető kézzel az egyik szálat a másik után meggyújtani próbálom; azonban nem akarnak égni. Végre az utolsó meggyullad. Ebben a pillanatban egész közelről hallok a kiáltást, a gyufa azonban kialszik. A sötétbe tapogatózni kezdek és beletűközöm

Vanczák János és Gőndör Ferenc vitája az emigrációról

Vanczák elcsatadása az emigráció ellen a ruszinszói szociáldemokrata párt kongresszusán. Gőndör visszautasítja Vanczák vádjait

(Ungvár, nov. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A ruszinszói szociáldemokrata párt a napokban tartotta Ungvárott országos kongresszusát, amelyen a magyarországi szociáldemokrata párt képviselőiben résztvevő Vanczák János, a „Népszava” szerkesztője is. A pártkongresszuson Vanczák hosszabb beszédet mondott, a melyben vázolta a magyarországi szociáldemokrata párt helyzetét, majd a megjelenetek megütközésére élesen támadta az emigrációt.

— Sok üldözöttségben volt és van részünk ma is odahaza — mondotta. Két fronton kellett harcolnunk. Mig otthon munkástestvéreinkért nap nap mellett a ház küzdalmat vívtunk, addig ideintől is elgancsolai igyezetek munkánkat éppen azok, akiknek nem volt bátorságuk a nehéz napok idején odahaza maradni.

— Elismerem, hogy mindenkinek meg van az az egyéni joga, hogy életét vedd meg és megmenekesse magát, ha nem volt bátorsága szembe-

nézni a veszéllyel, az nem váltotta meg a jogát arra, hogy azokat tegye felelőssé az odahaza ürtéteért, akik nap-nap mellett életüket téve ki a veszélynek, megálltak helyükön.

A ruszinszói szociáldemokrata párt a kongresszus alkalmából díszestélyt rendezett, amelyen Gőndör Ferenc tartott előadást éppen az emigráció kérdéséről. Gőndör foglaltozott Vanczák beszédével is és kijelentette, hogy a magyarországi szociáldemokrata párt vezetői — köztük Vanczák is — nem kívánják beszintén az emigráció likvidálását mert félnek, ha a munkásság igazi vezetői haternek, háttérbe szorulnak és nem tudják folytatni azt a tulajdoson gerinctelen, megalkadó politikát, amit most folytatni k.

A ruszinszói szociáldemokraták maguk is megütköznek azon, hogy amikor a magyarországi szociáldemokrata párt az emigráció likvidálásért küzd, Vanczák János támadást intézett az emigráció ellen.

Kormánybiztost rendelnek ki a munkácsi hitközségi viszalyok rendezésére

Ujabb fázis előtt a munkácsi chaszidok harca

(Munkács, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amióta a „Sesi” név alatt ismert Baal Sem Tob fölépített és a chaszidizmust megalapította, a harcok az egyes chaszid fejedelmek hívei között soha nem szűntek meg. Tudjuk az oroszországi és lengyel chaszidmozgalom történetéből, hogy a két tábor között valóságos ördögrenedő összetűzések voltak. Tudjuk róliuk azonban, hogy igen sokat közöltek a bámulatos zsidó ideáitizmus fátitit, tudjuk, hogy a zsidóság éterikus eszmi tartalma kifejezést nyert egy-egy chaszid cselekvéseiben, vagy tansiban. Vszont köztudomású az is, hogy az utóbbi évtizedekben a chaszidizmus erős eszmi hanyatlást tántet fel. Sokan közülük a hit rajongását öst fanatizmusá változtatták meg lelkületben, sokan például azzal az okoskodással, hogy a rebbi mindenekelőtt az istenben való bizodalmat bővelit, egyáltalán nem hajlandók dolgozni. A lustálkodásnak, az türes meditációnak fészke lett a chaszidok sok bet házádrasa.

Fajdalom, itt mifélek is ilyen elszárkült tendenciát mutat föl a chaszidizmus. B. lő lényeg mintha kőgété volna. A nagy nemes

tradíciók elmosódtak, megosontosodott, tartalom hjaival való szakasokká vedettek át, nyelvé tőgető, egy ást gacsoló, egymást károló két tábor marokdása marait a földszínen. A belsi és munkácsi chaszid családok harca szolgáltak állásdönő okot a nyilvános szereplésre. Most is a két család hívei közötti harc áll az események tengelyében. Nem a rabbik személye, hanem a rabbik személye miatt való „evit” d fterenciák ütköztek ki egy ponton és pedig azon, vajjon a munkácsiak elfogadják-e a pozsonyi „közponi irodát”, mert zsidó ügyeiben intőző fórumot, vagy pedig Sprá Lizar forábbi maradjon vezére egy olyan szervezetnek, amely a ruszinszói hitközségeket reprezentálja a közvárság kormányva előtt. A kormány szavazást rendelt el Ruszinszói hitközségi központ és a döntés nem szólott Spráék javára. Ruszinszói zsidóságának többsége Pozsony mellett szavazott.

A forábbi tehát heves küzdelmet indított meg a pozsonyi irodá ellen. A két párt között erős pártit harc indult meg a hitközségben, amelyek során a család és női becsületet is előráncigálták. Amikor ez is kimerült, akkor a „cheremek”, bojtottok, tilalmak és gyűlö-

valakiba. A hajam az égnek áll, azt se tudom, hogy melyik világon vagyok. Röviden: a felkelő holdfényénél, amely az egyik bevert ablakon süt be, — egy kis, dohos kamarában találok magam. Valaki itt fekszik, keze, lába a birka módjára össze van kötve; hallotthalovány és már alig lélegzik. „Isten vezette ide”, mondja a szerencsétlen. Szabadiúson gyorsan ki, mert meghalok. A kötelek mélyen bevágnak a husomba és elepedek egy kerty viz után. — „Ki kötözte meg?” kérdem. Előveszem a késemet és felvágom a köteleket. „Hogy szálljon bele a rossz az apjának az apjába” káromkodik a szerencsétlen és kinyújtózkodik: „Az a gazember Notke, az a tolvaj!” — Mit, tolvaj?” kérdem és élesen megnézem a fickót. „Minden, ami csak lehet a rovásán van már. Eppen ma lopott el egy pár lovat!” Amikor ezt hallom, felugrom. Röviden: kikérdem a fickót, leirom neki a lovakat és minden úgy talál, mint a karikacsapás. Annál az erdei tűznél egy egész banda csavargó ült, csupa diszalak. A kitünő társaság egyik tagja sétálni ment és közben ellopta a lovainkat. Az ut iránt érdeklődöm, amelyen a fickók továbbálltak és elhatározom, hogy azonnal, késedelem nélkül utánuk megyek. A legény le próbál beszélni és nehéz köveket gördít a szívemre. Fél: a tolvaj még arra is képes, hogy letíti az embert és még néhány szekér van vele, épp olyan alakokkal, mint ő. De én nem tudok megnyugodni. De hát csak nem maradhatok lovak nélkül? Nem, nem! Utól kell érjem őket; jöj-jön, aminek jönni kell! Nem tűrhetem, hogy beleköpjének a főztembe. Minden pillanat drága most. — „Maradjon itt, pihenje ki magát és ha Isten is úgy akarja, hogy a lovakkal viszatérjek, magammal viszem és együtt megyünk tovább.” — Ezt mondom a fiúnak, akihez már

huz egy kissé a szívem, a lábaimat a nyakamra veszem és nekivágok az utnak.

Az öreg, düledező söntés kissé oldalt van az erdőben, az országút közelében, ahonnan több ut ágazik el. Balra Glupskba és Volhíniába tart az ut, jobbra pedig Podolia kormányzóság városaiba. Én jobbra tartok.

Nem is megyek, hanem szaladok. A szájam habzik a dühtől. Szét tudnám mint valami heringet a tolvajit szakítani. Igazán nem hiányzik egyéb az én jó üzleteimhez, minthogy lő nélkül és pénz nélkül megragadjak a mező közepén. Hát rendben van. A lábam felmondja a szolgálatot, a gyomrom nem akar semmire sem hallgatni és enni kér. Bizony, nem csekélység egy ilyen hosszú napon át böjtölni. Rosszul érzer magam. És belémnyilalok a gondolat: „Minden fáradság hiábavaló, nincs is mit szaladj.” A finom fickók jóval előttem eredtek utnak. Azonkívül kocsin mennek, én pedig gyalog. Görcsösen belekapaszkodom a reménybe, hogy utközben talán valami szekér beér. Még szerencse, hogy a hold süt. Olyan világos van, mintha nappal volna. Röviden: tovább megyek, ha nem is olyan gyorsan, mint előbb és majd kinézem a szememet. Egy élő lelket sem látok. De én megteszem a magamét és tovább megyek. Ha valaminek nekilátok — hiszen ért engem — nem egykönnyen hagyok fel vele. Mintha kocsikerekek zörgését hallanám... Szinte bedugom a fejemet a földbe; de hiába, mert a szekerek — csupa daczból — szembejönnek velem és nem abba az irányba, amerre én tartok. Ilyen pechem van nekem mindig! Hol az egyik szekérhez, hol a másikhoz fordulok, az emberek úgy be vannak rugva, mint a tők...

(Folytatás következik.)

klád felhívás a pártgyűlési rendőri beavatkozások elemek, akik a haroktól ezeknek az „legesek” mo hogy a párt elg eredmény és rámutatva miatt a hitkötés a kormánybiztost. Ez és a chaszidok az első eset, lőtt a kormánybiztost az A főhadn

Egy nyomor

(Cuj-Kolt tudósítójától.)

Ludovika el egy vidéki gőnpig volt ssonban, amik Sándor sz el tere, ahol r

Az orosz saiyosna meg tonyi csak a tól mint telj hóna alatt zett idgsoék

A rokkant sigos ember masikra teng

Az impéri hadnagyr rész havi nyugdíj vetéségen os sem tellett, f káitást, hoz költségeit is régi ismeretse gyobb könyör mán az ismer pampolást és ből is kihopót

Igy zülött hogy nyomor Kisebb nagyob de rajta veszt terüoztatta és vtrénysszék a börtönbünteté mőhny hónap kitöltötte nehe hogy a két é hadnagyt viss

A rokkant hau becsületes volt hosi osat jött, ahol a hamisította é önkéntes zsdó zökkal ellátott nyugtázott. G a gyűjtés elég nyugtázkkal és vállalatokk hogy Gritta p védeőze, vete inkesszánit.

A mesének varen es nehá lejt velt ilyen aki a felvett ö jutott, azonna

A rendőrsé tonyi tizelneir osztály főnöke a nyomozással a letartóztatta. tatasakor száz kiállított, de l álltak. A letar gadni próbált, megtört és val mis bélyegzők tonyi Sándort összes aktákka

17 november 17

grációról

kongresszusán.

totta meg a jogot... az odabaza tör...

párt a kongressz...

közsegi

odott, tartalom... at, nyelvő tö...

dalmet iadított... két párt között...

at a nyakamra... sé oldalt van...

dok. A szájam... mint valami...

ldami szekér... ld süt. Olyan...

gyorsan, mint... met. Egy élő...

nyen hagyok... rgését halla...

küldő felhívások formájában tombolta ki magát a pártgyűlés. Mint ismeretes, az ősz elején rendőri beavatkozásra is sor került. Azok az elemek, akik távol akarták tartani magukat a harcoktól és egyszerre véget akartak vetni ezeknek az állapotoknak, az úgynevezett "semlégesek" most szintén akcióba léptek. Mint-hogy a pártközi intervecció nem bizonyult elég eredményesnek, a kormányhoz fordultak és rámutatva az állandó lázas állapotra, amely miatt a hitközség fejlődésre képtelen, arra kéri a kormányt, hogy a munkácsi zsidó hitközség ügyének rendezésére delegáljon kormánybiztos. Ez a kívánság rövidesen teljesülni fog és a csehszlovák köztársaság fennállása óta ez az első eset, hogy a hitközség belső ügyei fölött a kormánybiztosi működésben leközdött hivatalos személyiség fog döntést gyakorolni.

A főhadnagyi rangtól az ügyész-ség fogházáig

Egy nyomorral küzdő rokkant főhadnagy szél-hamosságai

(Cuj-Kolozsvár, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Gasztonyi Sándor a budapesti Ludovika elvégzése után mint fiatal hadnagy egy vidéki garnizonba került. Csak néhány hónapig volt a fiatal hadnagy vidéki garnizonban, amikor kiört a háború és Gasztonyi Sándor az első menetszázaddal kikerült a harctérre, ahol rövidesen főhadnaggy lett.

Az orosz fronton egy éjszakai ütközetben súlyos megsebesült és kórházba került. Gasztonyi csak a háború végén került ki a kórházból mint teljesen munkaképtelen rokkant. A hána alatt két munkával és a harctéren szerzett idgsgokkal megpróbált új életet kezdeni. A rokkant főhadnaggy a kórházból mint való-ságos emberroncs került ki és egyik napról a másikra tengette szerencsétlen örömtelen életét.

Az impérium átvétele után a rokkant főhadnagy részére az állam kégyezkedhetven lej havi nyugdíjat állapított meg és ebből a nevelésesen csekély összegből, amiből orvoságra sem tellett, fizetnie kellett a lakást, fűtést, világítást, kosztot, ruháztkodást, sőt az ápoló költségeit is. Gasztonyi Sándor egy ideig a régi ismerettség alapján szert tett kisebb nagyobb könyöradományokra, de az évek folyamán az ismerősök is megunták az állandó pampolat és lassacskán a könyöradományokból is kihopott.

Igy zülött Gasztonyi Sándor a bün útjára, hogy nyomorult életét némileg tengethesse. Kisebb nagyobb szélhamosságokat követett el, de rajta vesszett, mert az aradi rendőrség letartóztatta és átadta az ügyészségnek. Az aradi ügyészség a rokkant főhadnaggyot két évi börtönbüntetésre ítélte. Gasztonyi Sándor alig néhány hónapja hagyta el a fogházat, ahol kitöltötte a néhez büntetését és mindenki azt hitte, hogy a két évi börtöna szenvedése a rokkant főhadnaggyot vissza fogja tartani a továb bi büntöl.

A rokkant főhadnagy néhány héig való-han becsületes életet élt, de a nyomorral vi-volt hólai osztályban újra elbukott, Kolozsvárra jött, ahol a rokkantegyesület bélyegzőjét meg-hamisította és a rokkantegyesület nevében önkéntes adományokat vett fel, amit bélyeg-zéssel ellátott nyomtatványokon szabályosan nyugtáztott. Gasztonyi főhadnagy látva, hogy a gyűjtés elég jól jövedelmez, előre kiállított nyugtákkal állított be a nagyobb gyarakhhoz és vállalatokhoz, ahol ugy adta elő a dolgot, hogy Gritta prefektus, aki a rokkantegyesület védnöke, vetette ki ezt az összeget és ő jött inkasszáni.

A messének nagyon sohan ültek fel Kolozs-va-ran és néhány nap alatt közel negyvenezer lejt vett ilyen módon fel Gasztonyi Sándor, aki a felvett összeget, amelyhez elég könnyen jutott, azonnal elkütyázta és elitta.

A rendőrség végül tudomást szerzett Gasz-tonyi tüzelnéről és Draghiciu Aurél, a büntügyi osztály főnöke Petrisor subkomiszárt bízta meg a nyomozással, aki a rokkant főhadnaggyot letartóztatta. Gasztonyi Sándornál a letartó-ztatásakor száz lej készpénzt és hatvanezer lejre kiállított, de ke nem inkasszált nyugtát ta-láltak. A letartóztatott rokkant főhadnagy ta-gadni próbált, de a bizonyítékok súlya alatt megfört és vallani kezdett. A rendőrség a ha-mis bélyegzőket lefoglalta és ma délelött Gasz-tonyi Sándort is átadták az ügyre vonatkozó összes aktákkal együtt az ügyészségnek.

Tüntetés Jasiban az egyetemi tanárok fegyelmi bizottságának megalakítása miatt

Öt tagot delegált az egyetemi tanács a fegyelmi bizottságba. Cuzát fegyelmi bizottság elé állítják

(Jasi, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától) Több ízben beszámoltunk már arról, hogy a jasi merénylet arra készítette a kormányt, hogy az elmúlt évben megszavazott úgynevezett egyetemi törvényt, amely az izgatott egyetemi tanárok megrendszabályozásáról intézkedik, a "Monitorul Oficial"-ban kihirdesse.

A törvény szakaszainak értelmében az egyetemeknek záros határidőn belül meg kell alkotniuk a fegyelmi bíróságokat. A törvénynek már az összes egyetemnek eléget tettek, kivéve a jasi egyetemet, ahol egy néhány professzor tiltakozása miatt csak ma tudták teljesíteni a törvény paragrafusait.

A jasi egyetem ma tanácsulést tartott, amelynek egyetlen pontja a fegyelmi bíróság megalakítása volt. Hosszu vita után, amelynek során különösen Petrovici professor foglalt éles állást a fegyelmi bíróság megalakítása el-

len, az egyetemi tanács nagy szótöbbséggel megalakította a fegyelmi bíróságot. A fegyelmi bíróság tagjai lettek Gorovan, Parvan, Bogdan, Gorciu és Stefanescu professorok.

A jasi egyetemi ifjúág az egyetemi tanács megalakításának hírére üntötést rendezett, de a rendőrség erőlyes föllépése megakadályozta a rendbontást.

Bukarest, november 15. A tegnapi minisztertanácsban a zavargások elfojtására elhatározott két törvényjavaslatot kedden a király elé terjesztik előzetes szentesítés végett és még sznap beérjesztik a parlament elé, amellyel azonnal megszüavaztatják, úgy hogy a törvények már szerdán kihirdetésre kerülnek a hivatalos lapban.

Kormányzókörök szerdán a kormány végleg elhatározta, hogy Cuzát az egyetemi fegyelmi bíróság elé állítják.

A szlovenszkói népszámlálás érdekes adatai

A zsidók nagy része nemzeti alapra helyezkedett

(Prága, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától) Az utóállamok megalakulásával az új államok területén élő népek új csoportosulások kerétebe kerültek. Ez a körülmény ugy szociológiai, mint társadalmi és gazdasági szempontokból igen érdekes következményekkel jár, amennyiben csak nem teljesen megváltoztatta a monarchia idejében intakt nemzetiségi elosztások és etnográfiai egy-ségeket képét.

Az 1921-ben Csehszlovákiában lezajlott népszámlálás eredményeit most tette közzé a prágai statisztikai hivatal. A népszámlálás statisztikai adatai több kötetre rúgnak. Az első kötetből igen érdekes adatok kerülnek felszínre, amelyek világosan mutatják, hogy az elosehelítés rohamlépésekben halad előre. A magyarság feltűnő megfogyatkozását részben a repatriálások, részint a zsidó tömegek nagy részének zsidó nemzeti alapra való helyszakedése idézi elő.

A táblázat szerint Szlovenszkón 1910-ben 7556 cseh volt, most 72 635; 1,686.712 szlovák-kal szemben 1952.368; 97.051 ruszinul szem-ben 88.970; 196.958 némettel szemben 145 844; 896 271 magyarval szemben pedig 650 597. Míg 1910-ben egy zsidó sem vallotta magát zsidó nem-zetiségűnek, addig 1921-ben 73 628. Ruszinszkó-ban 1910-ben volt 201 cseh, most 9,513; 7 728 szlovák, most 10 432; 335 237 ruszin, most 375.117; 63.556 német, most 10.792; 174 482 magyar, most 104 177; 1010-ben senki sem val-loita magát zsidó nemzetiségűnek, most 81.529.

A statisztikai hivatal az összehajrásból megállapítja, hogy a legutolsó népszámlálás Szlovenszkón a csehszlovák és magyar nemzetiségek között azt az arányt eredményezte, amely 1880-ban meg volt.

Ez pedig azt jelenti, hogy a magyarosodás, mely 1880 óta nagy léptékekkel haladt előre Slo-venszkó területén, teljesen visszaféjldőben van.

Az utlevélpanamában résztvevő képviselők mentelmi jogainak felfüggesztését követelik

Kiegészítik az erdélyi választói listástromokat. A Vatikán visszautasította a konkordátum-javaslatot

(Bucuresti-Bukarest, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától) A kamara tegnapi ülésén napirend előtt Lupu szólt fel és kérte az el-nökök, intézkedjék, hogy a lapok híten és pon-tosan közöljék a kamara ülésének lefolyását. Giurgulescu napirend előtti felszólalásában ha-vesen támadta a kormányt azért, mert az os-tromállpottal és erőszakos kormányzati rend-szerével izolálta a koronát az oroszgtól.

Ellipescu ezután felvilágosított kér, miért bontották föl Arion meghatalmazott miniszter-nek Stirbei herceg leányával kötött házassá-gát. Az esküvőn annak idején résztvevő az uralkodó pár is, az egyik tanu pedig a mi-niszterelnök volt, mégis most felbontották a házasságot azon a címen, hogy a házasságkö-tés nem volt törvényes. Érthetetlen az is, hogyan mondhatta ki a bíróság semmiségnek ezt a házasságot az egyik fél kérelmére hat napon belül. A miniszterelnököt, aki tanu volt ennél a házasságkötésnél, felsőlégre kell vonni.

Marzescu igazságügyminiszter tiltakozik az ellen, hogy az igazságszolgáltatás által elinté-zett kérdéseket parlament elé hozzák. Ez szerinte igen veszélyes játék. Kijelenti, hogy a bíróság a törvény szerint járt el.

Moldovan Victor kéri Franasovici, Ungu-reann, Demetrescu Mocanu képviselők mentelmi jogának felfüggesztését az utlevélpanamában való részességük miatt. Manu újból kéri az erdélyi választói listák kiegészítését.

Marzescu igazságügyminiszter kijelenti, hogy az új listákon most dolgoznak az állampolgár-ságról szöve törvényvel kapcsolatban.

Végül Toni szólt fel és támadta a felirati javaslatot.

Bucuresti-Bukarest, november 15. A „Cuvan-tul" című lap a legmegbízhatóbbnak jelzett forrásból jelenti, hogy a Vatikán visszautasi-

totta a román kormány konkordátum-javasla-tát. Dolci bírópa bukaresti apostoli nuncius tegnap elküldte külföldi ügyminiszterhez a Vati-kán jegyzékét, amely elutasítja a kormánynak Penescu vatikáni román követ által átnyújtott javaslatát. A lap diplomáciai forrásból nyert értesülése szerint a pápai jegyzék a visszuta-sítást ezzel indokolja, hogy a román kormány ál-al követelt feltételeket a cári Oroszországnak sem adta meg annak idején a szentszék. Kormány-körök ezután a konkordátum tárgyalására vonatkozó kilátásokat teljesen meghiusulnak te-kintik. Ortodox körök ezt a hírt megalégedés-sel fogadták.

A késő esti órákban érkezett távirat szerint hivatalos helyen a legkategóriusabban megco-folják a „Cuvantul"-t. Hivatalos közlés szerint szó sincsen arról, hogy a konkordátum-javasla-tot a Vatikán visszautasította volna, de erre nem is kerülhetett sor, mert a javaslatot csak januárban fogja tárgyalni a kardinálisoknak Rómában összejülő zsinata.

A magyarországi szociáldemokrata párt válsága. Budapestről jelentik: A szociáldemokra-ták pártvezetősége és pártválasztmánya foglalkozott a párt helyzetével és megállapította, hogy szélső-baloldali frakció alakult ki, amely meg akarja bontani a szocialista párt egységét. A gyűlésen elfogadott határozati javaslat megállapítja, hogy a munkásmozgalomban olyan tendenciák jutnak kife-jezésre, amelyek súlyos következményekkel járha-nak az egység párt benső erejére. Tervezett had-jarat folyik a szakszervezetek pártvezetői ellen, akiket személyesen atarnak a munkások előtt diszkreditálni. A vezetőség elhatározta, hogy a rendbontókat és izgatókat a pártból kiközösítik. Payer nyilatkozott a „Magyar Hírlapnak", hogy a szociáldemokrata párt nem fogja tűrni, hogy a pártéletben az 1918-as események megismétlődjének.

Akció intenzív házipítés elérésére

A Creditul Industrial adjon olcsó hitelt ház-
építésre

(Cluj Kolozsvár, nov. 15. Az Uj Kelet tudós-
tójától.) A lakásépítés problémáját, az országban
mint azt sajnálatosan napról-napra tapasztaljuk,
nem oldották meg. Ami más országokban már a
multba tartozik, az itt mielőtt még miadig fájó
és nyitott sebe a konszolidációnak. Nagyon kevés
város van az országban, ahol a lakásépítés annyira
hajtott volna az érdeklődés központjából, mint
például Csehszlovákiában. Itt ugyanis nem ismerik
a lakásépítés fogalmát, mert a kormányzatnak a
rendszámlás első idejében nemcsak arra volt gondja,
hogy a lakásokat elrakvirálja és az elhelyezkedet
tisztviselők rendelkezésére bocsássa, hanem egy-
időben a lakásépítés problémájának gyors megol-
dásával is foglalkozott.

Banok, amelyek közel állottak a kormányhoz,
nagyon olcsó hitelt nyújtottak első, de a többi
helyen való betáblázásra is. Ezzel elérték minde-
nekielőtt azt a közérdekű célt, hogy a lakókat,
akik kénytelenek új házban lakást venni, nem
terhelik magas házbérék. Ez az eljárás azonban
a házipítésbe való tökélybefejezést is rendkívül
tette és ilyen módon az építkezési kedvet fokozta.
Más uton módon is elősegítette az állam az épít-
kezést. A régi házakra épített új emeletek után
ugyanis hosszabb időmentességet biztosított. Pe-
tergában és Pozsonyban, Kassán és Bránban még
ma is intenzíven építenek új emeleteket régi há-
zakra, a lakásépítés pedig az egész vonalon szün-
dőben.

A példa nyomán ha nem is ugyannyi, de va-
lahogyan meg lehetne oldani nálunk is a lakás-
kérdést. Mindenekelőtt az államhoz közelálló, vagy
állami pénzügyintézetek olcsó hitelnújtásával, azon-
felül pedig — ez a terv már régebben felbukkant —
az immobil tőkét rá kellene kényszeríteni az épít-
kezésre. Igaz, hogy a mai pénzügy mellett ez a
megoldás nem egyszerű. Azonban arra mégis rá-
 lehetne kényszeríteni a bankokat és most létesülő
ipari vállalkozásokat, hogy legalább annyit építse-
nek, hogy alkalmazottjait el tudják helyezni és
azok ne vegyék el mások elől a hajlékot.

Abból az alkalomból kellett ezt elmondania,
hogy a háztulajdonosok kolozsvári szövetségének
néhány tagja akciót akart indítani a kormánytól
olyan irányban, hogy a kormány éppen úgy
folyósítson olcsó hitelt az építkezésekre, mint
ahogyan a Creditul Industrial utján támogatja
az ipart. Hiszen el sem képzelhető komoly ipari
élet egy országban, ahol nem tudják elhelyezni a
munkásokat, szakembereket és tisztviselőket. Ez a
szempont vezette a szövetség kis csoportját, amikor
szembehelyezkedett az állami pénzügyi többséggel,
amely a mai rendszer fenntartását akarja, vagyis
amely azt a tendenciát követi, hogy inkább ki-
várni azt az időt, amikor olyan házbéréket lehet
elérni, amelyek buszában adják vissza azt a kamatot,
amelyet elérhetnek abban az esetben, ha a ház-
értékét pénzre mobilizálnák. A mai rendszer mellett
ugyanis ezt el lehet érni. A szabad egyenkedés
rendszere, különösen a börtölhelyiségeknél, véle-
ményünk szerint átszámazik majd a lakások
béréire is. És akkor eljön az ő birtokunk. E
tendencia ellen azonban maguk a háztulajdonosok
belátásosabb tagjai is agaskodnak és a legterméze-
tebb uton, az állam támogatásával akarják a
lakásépítés ügyét előbbre vinni.

Az akció egyébként még csak kezdetleges, de
reméljük, hogy a közeljövőben teljes erővel
megindul.

* Egész évre szóló olcsó reklámhoz jut,
ha saját cégével nyomott szép szíves falinaptárt
csináltat az Imperial grafikai vállalatnál, Cluj,
Minorita-utca. Alkalmi ár!

Double raglanok

férfi- és fiuruhák

M. Neumann

cégnél Cluj, Piata Unirii

14.

Bergel Samu harcol az élettel

Egy metszőkésnek és a hozzátartozó metszőnek tragédiája

(Timisoara Temesvár, november 15. Az Uj
Kelet tudósítójától.) Bergel Samuval egy kis
baranyai faluban találkoztam először az élet-
ben. Kilencvenéveser hold földet borított akkor
el az árvis, földhöz ragadt szegények százezrei
voltak hajléktalanok és lettek egy borzalmas
emlékű éjszakán át a szegények is szegényeb-
bek: nincstelenek. Bergel Samu ekkor elme-
sélte nekem az ő nagy baját, — emlékszem,
kristálytisza könnyek pergették le beszéd köz-
ben rőt szakállára és egész testét rázta a zo-
kogás, — de az ő nagy baja annyira eltörpült
a még nagyobb, az országos baj mellett, hogy
akkoriban nem jegyezhettem föl a nyomda-
festék számára. Ki törődött volna akkoriban
egy kicsi zsidó apró bajával, — neki ugyan
jogosan volt óriási — midőn egy országrészt
fekdt meg hóapokon át a Duna, Dráva és
Száva piszkos vize és csak a karos templom-
toronyok látszóttak ki a tenger vízből, mint
óriási megfordított felkiáltójelek. Pont nélküli.

(Második találkozásom Bergel Samuval)

Bergel Samu másodikor a temesvári L'oyd
kávéházban láttam éppen tegnap este. Már
csak a rongos volt a tavalyi Bergel Samunak.
Az arcára piros lázrózsákat rajzolt a télvész,
toprongyos volt és olyan ijedt, siralmas arccal
bukott be a kávéház metszőfüvegű ajtaján,
hogy a csillogó kávéháznál is csillogóbb kö-
zönség önkéntelenül is elmosolyodott ezen a
siralmas figurán. Bergel Samu máskor már nem
panaszkodott senkinek sem. Csak kérti akart
mindenkintől. Talán husz lejt sikerült is össze-
koldulnia, míg nem egy köztudott pinóer minden
indoklás nélkül egyszer csak — kívül tette a
metszőt üvegű ajtón.

Bergel Samu busan ballagott kint az utcán
a permetező ősi esőben. Az elapadt könnyei
már nem hullottak rőt szakállára, csak az eső
cseppek. De azokat is úgy csillogtatta az elő-
kelő kávéház utcára verődő villanyfénye,
mintha kristálytisza, igazi, emberi könnyecse-
pek lettek volna...

(A történet hőse egy metszőkés
neli vág a nagyvilágnak)

Bergel Samu egy langyel fslutól menekült el
a nagy háború eltt idegen országokba. Egy la-
ban egy nyári éjszakán kikszerte a lengyelek által
felperzselt apai viskó üskéi közül a metszőkését
és egy szál halovall neki vágott a nagyvilágnak.
A hátán nem volt háza és a kezében nem me-
legedett a kenyere. Heteken át rőtta az országutak
végtelen kilométereit, csak pöntek esténként pi-
hent meg vendégszerető falusi specerajos zsidók-
nál. Szombatokat pedig szupfedelt imaházakban
gajdolt fenhangon öregbetűs, kopottimádásos köny-
vekből, himbálta a testét, verte a mellét, hogy
vasárnap nyugodtabb lélekkel dgaszthassa az or-
szágutak fenketlen sarát tovább.

Egy helyen, valahol Magyarországon megáll-
ították. Husz kis fülhajas zsidógyereket bíztak rája,
ahánnek siránkozó hangján, közel-lábbal és át-
szellemült arccal magyarázta az Igét. A fizetés
fejében napokat evett a gyerekek szüleivel. Hát-
főn káposztát, kedden káposztát, szerdán káposz-
tát és így tovább. Ennek a paradicsomi állapot-
nak — Samu történetesen szerette a káposztát —
egy szolgabírói végzés vetett véget. Ennek
alapján Bergel Samu, mint utlevél nélkül érkezett
alkalmatlan idegent, átstették a határon. Orosz be-
széde nyomán valószínűleg szarbnak hitték, tehát
átdobták Jugoszláviába.

(A metszőkés tovább vándorol)

Szerencséje volt Bergel Samunak. Rövide-
sen megválasztották egy borszei faluba: Szondra,
metszőnek. Tízkaros kis feleséget is szerzett és
midőn azon omilózus éjszakán rájuk tört a
Duna, már három kis gyermeke is volt. Pafók-
ru kis zsidó gyerekek, pihés, gyenge galamb-
fiókák. A legidősebbet, az okos szeműt papnak
szánta.

Miniszterek, tábornokok, kormánybiztosok
közül forgólgattam, mint kiküldött tudósító az
árterületen, midőn elem vágódott oszatkosan a
paraszával Bergel Samu. Százszáznyi katona
és civil dolgozott a töltéseken és gátakat emelt
a romboló vízáradatnak, midőn hol itt, hol
amott bukkant fel Bergel Samu a szélben lengő
vörös szakállával és kereste a metszőkését. A
részrehadó árvisből semmi mást nem menthetett

meg Bergel Samu, mint a sáhterkés. Most azt
is elvesztette a nagy zűrzavarban, még hozzá
tokostul.

És könnybeborult szeme felragyogott, kitá-
gult az örömtől, midőn egy emberséges katona
megtalálta a kését és becsülettel visszaszol-
gáltatta neki. Aztán Bergel Samu másnap el-
tűnt előlem, nem nyugtatott tovább a pana-
szival, hanem — ugylátszik — másodszor is
nekivágott a metszőkésével a nagyvilágnak, csak-
hogy most már nem egyedül, hanem ötödmá-
gával.

*

Harmadszor már nem hinném, hogy utra-
keljen Bergel Samu a halevájával. Csak néhány
pillanatig láttam őt, ahogy feltűnt a pársz le-
vegőjü kavészáz ajtajában. Mire utána igyekez-
hattem volna, ő már eltűnt a korzó látkészé-
ben. A háta görnyedt volt, a selyemkafára
rogyókban lórott rajta és beessett savósza-
nemében ott ült a balál. Hogy mi módon ver-
gődött át Bergel Samu ismét egy országhatá-
ron, honnét jött, miért jött, hová megy és
vissze magával a metszőkését — igazán nem
tudom.

De megirtam róla, amit tudtam, mert test-
vérem ő hitben és sorsüldözöttségben, segíteni
akarok ezzel az írással rajta.

Pető Gergely

Öngyilkosságot kísérelt meg egy diák

A Diana-fürdőben felvágta ereit

(Cluj Kolozsvár, november 15. Az Uj Kelet
tudósítójától.) Ma délután 3-4 óra között egy
fiatal orvosahallgató, aki utolsó néhány sz-
gorlata előtt állott, a Diana-fürdőben megakart
vélni életétől. Egy kabinba vonult vissza, ahol
mindkét kezén az ereket beretvával fölnyitotta.

A fűrdőszemélyzetnek feltűnt a fiatalember
hosszu tartózkodása a kabinban. Először ráko-
pogtak és amikor a kopogás többszöri meg-
ismétlésére sem jött válasz, a kabin ajtaját be-
törték. Megdöbbenő látvány tárult a személy-
zet elé. A fiatalember a pamlogon heverő, sa-
padt, élettelen vonásokkal, körülötte pedig
alvadt vér jelezte, hogy a fiatalember kéri
akart tenni önmagában. Amikor közelebb jöt-
tek hozzá, látták, hogy a földön beretva fek-
szik, sz ifjú két keze cuklóján pedig nyitott
sebek tátonganak.

Konstatálni lehetett, hogy a fiatalember él,
de nincs eszméletnél. Nyomban telefonáltak a
mentőknek, amelynek készütsége azonnal be-
kötözte a fiatalember sebeit és a klinikára
szállították. Itt eszméletre térítették és nem-
sokára átvitték lakására. Testének okát csak
sejteni lehet.

Abban a levélben ugyanis, amelyet a rend-
őrség részére írt és amely ilyen módon nyil-
vánoságra jutott, a szerencsétlen fiatalember
arra kéri a hatóság embereit, hogy cselekvése
rugóit ne kutassák és holttestét ne boncolják fel.

Rudolf Mosse Rt. 4130

Lassenco

Nemzetközi szállítási Vállalat
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii
32., I. emelet. Telefon: 640.
(Az Eráelyi Bank épületében)

Prompt
gyűjtőforgalom:
Berlin,
Wien, Bodenbach, Brunn

Átvessz fix megállapodással nagyobb
import-export szállítmányokat.
Alma, dió, főzelékfélék spe-
cialis szállítása külföldre.

Az Uj Kelet
napil
szerkesztők
felelős szerk
Az Uj Kelet
jelöl

— A
emlékéer
mult vas
ség az el
gyászster
telt temp
magas szá
ben kiaz
ügyek kö
énekelte,
földre üt
Stein A
beszédet
ságt is r

— Be
mok taná
szövetségi
helfejzte

— Biz
gyafások
tik: Polit
országna
sokra von
zigeas és
német ár
ték megs

— Az
Wrangel
ségeit ne
a Wrangel
elnöke Kri
tagja.

— Uj
tik: A Ká
zött emelk
sz óriási
nevezik, a
rendezésér
tési holtés
Érdekes, k

600 000 k
míg a töb
mint az Á
dacetet. A
nagyzetné
szobában k
egy hatlak
vesdőlőli
teresek, au
látva és ig
nálbatók.
számára te
hogy ez a
ifjúság ren

— Ang
Nagyvárdr
lesse kisebb
várdrára érk
királysábor
tagja sz v

— Leá
jelentik: F
a napokban
meghalt. A
léánya, Ma
tiszenbétéve
éves mosto
Hátrahagyot
vádolok sen
esodálkozom
arra hogy
távolítson m
sem tette. A
engem szán
személyeisel
ével fiatal
velé soka n
tette velem
egy tudom,
hízen enge
egy ötvenév
levelet magá
amikor viss

— Avat
tásán szom
Weszfried B
avatták orve

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A balázsfalvai zsidók Glasner Móse emlékéért. Blaj Balázsfalváról jelentik: Az elmúlt vasárnap délután az itteni zsidó hitközség az elhunyt Glasner Móse főrabbi emlékére gyászistentiszteletet tartott. A zsunfolásig megtelt templomban Krausz Lipót főrabbi tartott magas színvonalú és megindító beszédet, amelyben kiemelte a nagy halott érdemeit a zsidó egyesek körül. Amikor a kántor a halotti imát kezdte, az egész gyülekezet a gyász jelölül a földreült. Ezután a gőn egy k. tanítványa, Stein Adolf tartott könnyet fakasztó emlékbeszédet mesteréről, akinek irodalmi munkásságát is méltatta.

Befejezték a népszövetségi mandátumok tanácskozásait. Genfői jelentik: A népszövetségi mandátumok bizottsága 25 ülés után befejezte tanácskozásait.

Biznak a francia-német gazdasági tárgyalások eredményességében. Párisból jelentik: Politikai körökben remélik, hogy Németországban a francia-német gazdasági tárgyalásokra vonatkozó válságjegyzéke nem lesz inrangizem és Németország nem fogja követelni a német árakra kirótt 26 százalékos bevételi illeték megszüntetését.

Az orosz kormány megvizsgálta a Wrangel-flotta hajóit. Az orosz kormány bizottságot nevezett ki, amely Bizertaban megvizsgálja a Wrangel-flotta oda internált hajóit. A bizottság elnöke Kriloff, a moszkvai tudományos akadémiá tagja.

Uj diákhotel Prágában. Prágából jelentik: A Károly-templom és a Gyermek-kórház között emelkedik Prága legnagyobb látványosságát, az óriási méretű diákszálloda, — vagy ahogy nevezik, a „Budec“-épület, amelynek belső berendezésére már sor kerül, hat emeletes és építési költsége majdnem négy millióba került. — Erdékes, hogy ehez az építkezéshez több mint 800 000 koronát közadakozásból hoztak össze, míg a többi jelzőlogókon formájában, valamint az állam építési hozzájárulástól nyert fedezetet. A diákszálloda százhar, egyenként 18 ágyszobát nagyságu szobából áll s egy ilyen szobában két diák lakik majd. Azonkívül van egy hatalmas étterem, tornaterem, nyilvános vendéglői helyiség stb., továbbá konverzáción teremek, amelyek elmondhatóak fallal vannak elválasztva és így azok előadói termeknek is felhasználhatók. Az épületet tulajdonképpen diákok számára tervezték, azonban az sincs kizárva, hogy az a mindkét neműi főiskolai tanulóifjúság rendelkezésére fog állani.

Anghelescu miniszter nagyváradi útja. Nagyváradról jelentik: Itteni hírek szerint Anghelescu kisebbségi miniszter november 20-án Nagyváradra érkezik. A miniszter részt fog venni a királysági leleplezési ünnepélyén, aztán meglátogatja az újonnan épült állami iskolákat.

Leánya után a halálba. Sanfranciskóból jelentik: Frank Chambers, jénevi és gazdag mérnök a napokban egy revolverrel fölboltosította magát és meghalt. Az eset előzménye az, hogy a mérnök leánya, Mary öngyilkosságot követett el, mert a tizenhétéves leány nem bírta el fiatal, tizenhétéves nevostohája feltékenykedéseit és zaklatásait. Hátrahagyott levelében apjának ezeket írta: „Nem vádolok senkit, csak tizenhétéves fejemmel azon gondolkodom, hogy atyám, akinek módja lett volna arra hogy közötttem és mostohánnyam között elválasszon minden surlódási felületet és ezt megcsinálta. A dolognak az a látszata, mintha apám engem szándékosan dobott volna oda anyám személyiségre. Igazán nem tehetek róla, hogy két évvel fiatalabb vagyok anyámnál. Hízen én ezt velem szembe nem éreztettem, s ellenben mindig éreztette velem fölényét és szülei hatalmát. Bennem, egy tudom, nem volt a hiba, nevelésben sem, hiszen engedélyesebb leánya nem lehettem volna egy ötvenéves anyának sem.“ Chambers mérnök a levelet megához vette, himent leánya srjához és amikor visszatért, öngyilkos lett.

Ávatás. A kolozsvári egyetem orvosi fakultásán szombat délelőn avatták orvosdoktorrá Weszfried Rószit. Ugyancsak szombaton délelőn avatták orvosdoktorrá Mátraí Lászlót.

Sikkasztással vádolnak egy nagyváradi ügyvédet. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi rendőrségre több feljelentést adtak be dr. Balázs Jenő nagyváradi ügyvéd ellen. A feljelentések nagy része sikkasztással és csalással vádolja dr. Balázst, mert ingatlanvételkezelő származó átírási illstékeket vett át ügyfeleitől azzal a megbízással, hogy az összegeket a nagyváradi adóhivatalhoz fizesse be. Az ügyvéd a rábízott pénz elikkasztotta és megszökött a városból. A rendőrség a feljelentések alapján házkutatást tartott dr. Balázs volt lakásán, de semmi olyan nyomra nem bukkant, amelyből következtetni lehetne új tartózkodási helyére.

Hat hónapi fogház spagyilkosságért. Besztercebányáról jelentik: Gyurik István, Javoria községbeli huszonhét éves gacda állott tegnapi esküdtészek előtt spagyilkossággal vádolva. Az öreg Gyurik Márton össezőrdült a fiával, mert neki tulajdonította, hogy vigyázatlansága miatt juhait megbetegedtek. A fiu visszateleselt, mire az öreg egy vastag bottal ráütött, majd vi lát fogott rá. A fiu elfutott, az öreg utána. Futás közben a fiu egy követ fogott fel s az öt üldöző apja felé dobta. A követ fején találta az öreg Gyurikot, aki a földre zuhant és sérüléseibe még az éjjel belehalt. A tárgyaláson az orvosszakértő véleményéből kitűnt, hogy Gyurik Márton esés közben szenvedett halálos sérülést s nem a követ okozta azt. A bíróság az enyhítő körülmények tekintetbevételével Gyurik Istvánt 6 hónapi fogházbüntetésre ítélte s az ítéletet 2 évre felfüggesztette. Az államügyész semmiségi panasszal élt.

Pethes Imre temetése. Budapestről jelentik: Pethes Imrét a Nemzeti Színház előcsarnokában ravatalozták fel. A Nemzeti Színház előcsarnokából vasárnap délelőtt fogják a Kerepesi temetőben eltemetni.

A nagyváradi zsidó liceum felavatása. Nagyváradról jelentik: November 30-án avatják fel a nagyvárosi keretek között a nagyváradi zsidó liceum új épületét. Ismeretes ugyanis, hogy a hitközség épületére új emeletet építettek, amelynek munkálatait a napokban fogják befejezni.

Összeomlott a német reakció propagandaszervezete. Barbiából jelentik: A nemzeti szocialista párt, amely a legelősebb harcot folytatta a haladó pártok ellen, hatak óta válsággal küzd. A lapokban több ízben történt erre utalás, ma azonban a „Vorwärts“ teljes világossággal számolt be a reakció propagandaszervezetéről. Az idézett újság Reinhold Wulle pártvezér levelét közli. Wulle körlevelet intézett Berlin olyan nagy kereskedőhöz, akik vagy tagjai a pártnak, vagy érzelmiileg közel állanak hozzá. Panzbeli támogatást kér és hangsúlyozza, hogy óriási nehézségekkel kell megküzdnie, mert már a párt irodájának telefonját lecsatlakoztatták, mert nem volt pénz a telefondíjak kifizetésére.

Vasárnap temetik Felner Bertholdot. A tragikus körülmények között elhunyt Felner Berthold orvosnövendékét, vasárnap délelőtt fel tíz órakor temetik az egyetem halottasházából. A temetést volt diáktársai készítik elő és az ortodox zsidó temetőben fogják örök nyugalomra helyezni.

Rudolf Mosse Rt. 4139

Műtárgyak és régiségek aukciója.

„Arta“ Str. Avram Jancu 8. alatt fővárosi nivóju aukció rendez, főúri és más magánbirtokból származó műtárgyból és régiségekből, um: képek, butorok, porcellán, üveg, szőnyegek, ezüst stb.

A tárgyak kiállítása 1924. nov. 14. d. e. 10 órá-tól nov. 16. d. u. 8-ig.

Árverés közjegyző közbejöttével 1924. nov. 17-étől naponta d. u. fél 4-től kezdve

Lemondott a lengyel kormány három minisztere. Varsóból jelentik: Hábnér belügy-miniszter, Varovszky munkaügyi és Vieganovszay igazságügyminiszterek benyújtották lemondásukat, amelyet a köztársaság elnöke elfogadott.

Spanyolországban haditörvényszék ítélik a forradalmárokat felett. Madridból jelentik: Egész Spanyolországban folytatják a forradalmárok letartóztatását. Navarrában negyven letartóztatottat átadtak a haditörvényszéknek. Sansebastianban és Bilbahoban is sok elfogatás történt.

Európától Ázsiáig. Ezzel a címmel került a napoktan Bécsben, a Verlag Julius Fischer kiadásában, sajtó alá Ben Ami keleti utleirőköteté. Ebben a könyvben legnagyobb részben új, eddig meg nem jelent utirajzok foglaltatnak a Fekete-tenger partjairól, a Boszporuszról, az Aranyszarvorról, a Márvány-tenger mellékéről és egész Konstantinápolyról. Több mint ötven eredeti, érdekes illusztráció élénkíti a szöveget. Ez a kötet teljesen önálló, befejezett egészét képez és a karácsonyi könyvpiacon kerül forgalomba. Ben Ami másik utleirőkönyve, amely Szatambultól Kairóig vezet és Kisáziát, Szíriát, Rhodos- és Cyprus-szigetet, Palesztinát és Egyiptomot tárgyalja, tavaszra készül el. A könyvek előfizetői mindkét kötetet marított papíron, amatőrkéllítésben kaphják meg.

Opera a palesztinai életről. Barbiából jelentik: Weinberg Palesztina népszerű zene-szerzője most készít el operájának szövegével és zenéjével, amely bemutatja a palesztinai c'aluok életét. Az opera neve „Hochaluc.“

Tibériás zsidó polgármestere. Tel-Avivból jelentik: Tibériás eddigi zsidó alpolgármesterét, Zewi Al Chadiff a kormány polgármesterré nevezte ki. Al Chadiff a város lakossága előtt köszönetnyilvánítást mondott.

Felmentették a jogtalan határátlépés vádjá alól. Bodrog Dénes volt esendőrőrmester állott ma délelőtt a kolozsvári hadbíróság előtt azzal vádolva, hogy utlevél nélkül szökött Magyarországból Romániába. A hadbíróság előtt Bodrog Dénes beismerte, hogy Magyarországból Romániába szökött, de enyhítő körülménynek iratokot mutatott fel arról, hogy ő erdélyi születésű és erdélyi illetőségű, tehát román állampolgár. Néhány hónappal ezelőtt jött haza orosz fogságból és hazatért a kiküldömlőmegyei Nagysink községbe, ahol leányától, aki közben férjhez ment, arról értesült, hogy felesége Magyarországra repatriáltatta magát és jelenleg Szegeden lakik. Bodrog Dénes azonnal vonatra ült és áment Magyarországra, hogy feleségét felkeresse. Szegeden össze is találkozott a feleségével, de az asszony, aki közben egy férfival élt vadházasságban, szóra kedvet sem érzett ahhoz, hogy a fogságból hazatért férjével tovább is együtt éljen és ezért a férfi újra visszaért Romániába a leányához. Amikor a határon átszökött, a granicások elfogták és a hadbíróság elé állították. A kolozsvári hadbíróság ma megtartott tárgyalásán beigazoltnak látta Bodrog Dénes román állampolgárságát és ezen az alapon felmentette a jogtalan határátlépés vádjai alól és azonnal szabaddábra helyezte.

Aradi olvasóinkhoz. Az Uj Kelet aradi kezeletét a Löbl Hirlapiroda vette át. A kézbesítésre, hirdetésre és előfizetésre vonatkozólag ott nyerhető felvilágosítás.

Grozavescu a Magyar Színházban. Grozavescu magasba ivelő pályája innen, Kolozsvárról indult el, a román opera színpadáról. Mint beérkezett művész jött most vendégként Romániába. Vendégfellépését pénteken este kezdte meg a Magyar Színházban, a „Bajazzók“ című szerepében. Grozavescu Erdélyből való távozása óta rengeteget fejlődött. Hangja csengőbb, melegebb lett, mely ritka zenei intelligenciával, biztos tonalitással párosulva, kristálytisza csengésében elragadó erejű. Különösen áll ez a felső regiszterekre, melyeknek könnyed éneklésében mesternek bizonyult. Középhangjai különböző szépségűek. A „Bajazzók“ C-nyójában még nem hallottuk őt ilyen tökéletesen énekelni. Szövegkiejtése (ésmetül énekel) rendkívül tiszta volt. Kiváló zenei képességei mellett játéktudása is határozott fejlődést mutat. Érthető tehát, hogy a közönség rendkívül melegen ünnepelte és előadás közben is többször tapsviharral szakított meg éneket. Az előadás többi szereplői: Lévy Ilonka, Virág és Bérczy Mihály szintén jók voltak. Ezzel szemben a kórus igen gyengének bizonyult. Bródy karmester igen derék munkát végzett. (bos —)

Gumibélyegzőket (héber nyelvűeket is) csonon szerezhet be Imperal-nál, Cluj, Minorita-utca. Tegyen próbarendelést.

Pető Gergely

relt meg egy

ragta ereit

15 Az Uj Kelet 4 óra között egy utolsó néhány szordóban meg akart onult vissza, ahol avával fölnyitotta. Ant a fiatalember ant. Először ráko- as többszöri mag- kabin ajtaját be- turlant a személy- lagon hevert, sa- köröltötte pedig fiatalember kart or közelebb jöt- dőn beretva fek- án pedig nyitott

a fiatalember el, au telefonáltak a ssege azonnal be- és a klinikára itették és nem- stének okát csak

amelyet a rend- en módon nyil- tlen fiatalember hogy cselekvése ne boncolják fel.

4130

ncO

si Vállalat
 ta Unirii
 fon : 640.
 tetében)

alom :

h, Brünn

al nagyobb
 anyokat.
 terek spe-
 külföldre.

KÖZGAZDASÁG

A kamarák egységes költségvetése

A kamarai titkári értekezlet eredményei. Tanoncotthonok létesülnek

(Cluj-Kolozsvár, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A néhány nappal ezelőtt Bukarestben megtartott iparkamarai titkári értekezleten számos nagyfontosságú kérdést vitattak meg. Mindenekelőtt a postai pénzesztárságok kifizetése körüli problémák enyhítése érdekében intervenciáltak az iparkamarai titkárok és sikerült is annyit elérniük, hogy a postai ügyi vezérigazgatóság és a pénzügyi vezérigazgatóság között megállapodás jött létre, mely szerint a postai utalványok kifizetésére szükséges pénzeszteget a letéti pénztárak fogják átutalni a postaigazgatóságoknak, ezzel szemben a postaigazgatóságok felesleges pénzüket szintén a letéti pénztáraknak utalják át. Eszerint tehát rövidesen meg fog szűnni az a visszás állapot, hogy a postaigazgatóságok a befolyó pénzesztegeket a buharesti központnak küldjék be a Bukarest folyósija az egyes postaigazgatóságok számára az esedékes összegeket.

A tárgyalások folyamán a kamarai titkárok

és a munkügyi minisztérium között megállapodás jött létre a tanoncotthonok létesítése ügyében. A megállapodás értelmében a tanoncotthonok felállítását rövidesen megkezdik. A tanoncotthonok a munkügyi minisztérium felügyelete alatt fognak állni.

Az értekezlet legfontosabb programja az egységes kamarai költségvetés ügye volt. Erre vonatkozólag azt a határozatot hozta az értekezlet, hogy a kamarai költségvetést ezenül egységes séma szerint fogják kidolgozni. A kamarák kötelesek lesznek a költségvetést a vagyonelejárattal egyetemben a pénzügyminiszterhez feltérjesztési jóváhagyás végett.

Az egységes kamarai törvény ügyében végleges döntés még most sem jött létre. Az értekezlet a tekintetben csak informatív jellegű volt, ami azt jelenti, hogy az egységes törvény ügye oly hosszú vajadás után még mindig nem jutott dűlőre. Az értekezlet úgy döntött, hogy megvárja az új törvénytervezés elkészülését.

E fogadták a „Bihorul“ kényszerregyezségi ajánlatát. Nagyváradról jelentik: Ma tárgyalta a nagyváradi törvényszék a „Bihorul“ fatermelő és hordógyár részvénytársaság kényszerregyezségi ügyét. A tárgyaláson a hitelezők többsége elfogadta a Bihorul ajánlatát, amely szerint egy és fél év alatt 100 százalékgig kiegyenlíti hitelezői követeléseit. A törvényszék az egyezséget jóváhagyta.

A mai valutapiac

A mai napon élénk kereslet és szilárd irányzat uralkodott a devizapiacra. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 380-384, magyar korona 405-410, cseh korona 550-560, francia frank 995-998, svájci frank 8600-8620, dollár 185-187,00, angol font 865-868, olasz lira 815-820.

Valutapiac november 15-én:

Bukarest. Devizák: Páris 980, Berlin — London 859, Newyork 18500, Róma 803, Zürich 3589, Bécs 2500, Prága 550, Budapest —
Bukarest. Valuták: Napoleon 725, —, márka 4300, leva 132, török lira 100, font sterling 835, francia frank 990, svájci frank 3500, olasz lira 810, drachma 320, dinár 255, —, dollár 18400, lengyel márkás 3400, osztrák korona 25, —, magyar korona 2300, cseh korona 540.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 12350—12350, Amsterdam 20800—20890, Newyork 51900—51900, London 240500—240500, Páris 974500—974500, Milánó 224750—2245, Prága 254500—154500, Budapest 6950—6950, Bérgárd 74500—75000, Bukarest 28500—28500, Varsó 100—100, Bécs 7325—7325.

A bányási gabonapiac. Temesváriól jelentik: A gabonák a Bányásban az utóbbi egy hét alatt emelkedni kezdtek, annak dacára is, hogy az export csaknem teljesen szünetel s így a nagyban vétel is a minimumra redukálódott. Az árak emelkedésének egyéb oka nincs, mint az, hogy ezekben a hónapokban a gabona ára rendszerint emelkedik, még akkor is, ha a kereslet a legminimálisabb. Temesvárott a jelenlegi gabonák a következők: Bányási buza 840 lej (ezelőtt egy héttel volt 820 lej), regáli buza 800 lej (volt 770-780 lej), tengeri 380 lej, rozs 650 lej, zab 520 lej, takarmány árpa 640 lej métermázsánként, ab temesvári állomás. Sörárpa és korpa nincs a piacon, ugyancsak régi tengeri sem. Az ületmozgást rendkívül lángha, se kínálat, se kereslet. A külföldre való kivitel erősen pang, csak azok a cégek szállítanak, akiknek régebbi kötelezettségeik vannak és semmi kilátás sincs arra, hogy a gabonaexport megkezdjen. A vizit a Bega kifizetése miatt egyelőre zárva van.

Ford mezőgazdasági gépgyárat létesít Romániában. Bukarestből jelentik: A Ford-amerikai autómobilgyár Románia egyik kőhővárosában autómobilgyár felállítását tervezi. A létesülő gyár nem kizárólag autómobil, hanem mezőgazdasági gépek felállításával is fog foglalkozni. Az igen komoly formájú tervet az amerikai érdekeltség az illetékes körök elé terjesztette és az új Ford-koncernnek Romániába való bevonulása elé teszült érdeklődéssel tekint a belföldi gazdasági világ.

Az aradi Krämer cég kényszerregyezségi. Aradról jelentik: Az aradi törvényszék ma tartotta meg Krämer Jenő aradi textilkereskedő hitelezőivel a kényszerregyezségi tárgyalást. Krämer Jenő 700000 lej passzívával és 560000 lej aktívával körülbelül két héttel ezelőt fizetésképtelenséget jelentett be az aradi cégbírósnál és csődönkívüli kényszerregyezségi eljárást megindítását kérte. A fizetésképtelenséget kereskedő nyolcvan százalékos egyezséget ajánlott fel hitelezőinek tíz hónap alatti kifizetéssel. A mai kényszerregyezségi tárgyaláson a hitelezők kétharmadrésze elfogadta Krämer Jenő egyezségi ajánlatát és így a kényszerregyezség létrejött. Az erre vonatkozó végzést a törvényszék azonban nem hirdette még ki, mert a hitelezők beadványaik után nem fizették le a kötelező állami illetéket.

Uj petróleumtársaság alakult Romániában. Bukarestből jelentik: Tancred Constantin kereskedelmi miniszter intervenciójára százmillió lej alaptőkével új petróleumrészvénytársaság alakult. A részvényekből az állam husz millió értékűt átvessz, a többi a petróleumtársaságok jegyzik le. Az új részvénytársaság célja új petróleummezők feltárása és azok intenzív kiaknázása.

Friedmann Mór kényszerregyezségi ügye. Megírtuk annak idején, hogy Friedmann Mór kolozsvári malomtulajdonos csődönkívüli kényszerregyezségi eljárást kért maga ellen, mert leeggett a malma és emiatt fizetési kötelezettségeinek nem tud eleget tenni. A kolozsvári törvényszék Friedmann ügyében elrendelte a kényszerregyezségi eljárást, vagyonszelvényekről dr. Popov Adonis ügyvédet nevezte ki. A követeleket november 27-ikéig kell bejelenteni, az első tárgyalást pedig december 11-ikére tűzték ki.

Uj vasutvonal épül Moravitzá—Báziás között. Lugosról jelentik: Megírta már az Uj Kelet, hogy a brassószérenyi körtök egy vasutvonal kiépítését kérték, amely a megyét közvetlen összeköttetésbe hozná Báziással, amely mint Dunaköztől igen fontos közlekedési gócpont. Costea Gyula lugosi prefektus visszárkezett Bukarestből, ahol ígéretet kapott a kormánytól arra, hogy a moravitzá—báziási vasutvonalat mielőbb felépítik.

SPORT

Lemondott a központi labdarugószakosztály delegált elnöke

Savu escu kapitány az új elnök

(Bucuresti Bukarest, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A központi labdarugószakosztály november 12-én Bukarestben ülést tartott, melynek legkiemelkedőbb pontja Kovács Miklós elnök lemondása és a lemondás elfogadása volt. Az új elnök Savulescu kapitány lett. Megbeszélés alá vették dr. Vasiu lemondását az országos bíróság elnökségéről és miután nem ez az első lemondása, felkértek, hogy precizozza állásfoglalását, hajlandó-e továbbra is a bíróságot elnök maradni vagy sem. Liviu Jugát megbízták, hogy a bolgárokkal tárgyalásokat folytatson a két ország között rendezendő mérkőzésre vonatkozólag. A bírónak egységes és az egész országban egyforma igazolványokat fognak kiadni és ezért az új karzetek nyomtatásához kikértek a Comitetul Central hozzájárulását. A szakosztály azon korábbi határozatát, hogy az országosválogatott csapat egy évig minden mérkőzésen gyászszalagot visel a karján Jakobi Dudi iráni gyász jeléül, oda módosították, hogy csak az első mérkőzésen kell a gyászszalag jelét adni. A kolozsvári Comitetul Regionalt figyelmeztetik arra, hogy a szeptember 21-ikén kiadott autorizációja magyar csapat szerepeltetésére vonatkozólag december 1-én érvényét veszíti.

Kovács Miklós távozásával a központ egy igen értékes és hozzáértő munkatér veszít. Az egyedüli volt, aki Bukarestben értett a sport-ügyekhez. Amióta ő került a szakosztály élére, az ügyek magyelethetesen konszolidálódtak és a központ adminisztrációja teljesen rendbejött. Távozását osztatlanul mindenki sajnálja.

A mai program

Kolozsvár—Nagyvárad délután háromkor a sétatéri pályán

A hírtelen beállott időváltozás következtében az egész országban csak helyi csapatok mérkőznek meg egymással, mert nem marad drágább vidéki csapatok lekötésére bocsátkozni. Egyedül nálunk Kolozsvárt van városközi mérkőzés. A váradi csapat ma délbán érkezik meg Kolozsvárra. Nagyváradi értesülésünk szerint Kis Kálmán szövetségi kapitány a csapatot a következőkben állította össze:

Szőcs, Bartha, Markovics, Szilágyi, R. Ducziner, Bradez, Csomag, Moutan, Szőcs Albi, Plesch. Több új névvel találkozunk a csapatban, akik a régi nagy ágyukat, mint Rónai, Drecher stb. helyettesítik. Kolozsvár minimális győzelmet jósoljuk.

Tordán a másodosztályu bajnokság egyik legfontosabb mérkőzés kerül lejátszásra a TSC és a kolozsvári Husarok között.

Marosújvárt a Solvay a kolozsvári RMS csapatával játsszik.

Külföldön a legszennzőcsabb program Prágában kerül lebonyolításra, ahol a Spárta a bécsi Viennával, a Slavia a bécsi Hakoahval találkozik.

Budapesten folytatják a bajnokságot, melynek során a következő mérkőzések lesznek: MTK—Vasas, FTC—VAC, Törökcs—UTE. Azonkívül a III. Kerület játsszik a bécsi Admirával. Az NSC Zárásban játsszik a Haskal.

Modern ruhafestés, tisztítás GINK-nél, CLUJ

Lloyd 3022.

Szőrme és fonalfestés!

Ősziruhákat és bármilyen kolmót a legjobban fest és tisztít "A KRISTÁLY" KELMEFESTŐ-GYÁR CLUJ

Szőrme és fonalfestés!

Hétfő, Radot—P. No 2412 Vezér A gy szem nove SZINI Trouba operában) pítent, hog napi V-rdi gott. V-rdi nak melódi ismert meló frissen hto érvényesítte őket. Az el a zenekar p ami elsősorú új zenekar bel gazdago diak bő p t ar mar mu kaj sorban M A kell felemli hallottuk ily Egyéni bajá sen o ilung-l melód a vezet jések voltak pás, sziréni haem megk arszávevel és le a közönsé lyrai érzelme tesztette el de annál vor a legnehezszi mez. Szép és gtf szer-pó helyé. Feitún kulónosn az ban, melyet repében A. D aratótt. Kúca és a kóru: r priasballerine at nagy éive elismerés illet gatorópaián

A BÉSV Vasárnap délelő Aadar be [Ir a Aus Craingu b emlékezet szám: 128 Vasárnap d. u f esti rende Sorozatszé Vasárnap este 25-öd-zór. szám B. S Hétfő: Tosca, (G Lé ay Ho Premier b Kedd: Bohémle ját-kával 128.) Szerda: Gerson I négekkel te C-okouai h Echóhoz. adás Csok évforduló tart Premie Sorozatszár Szüdtörtök: Carm Róza II Bérletszúne Péntek: Csokolya helyárakkal 135.)

MO SELECT-m 16. 17. Pr világhirű

abdargó-
t elnöke

er 15. Az Uj
abdargószak-
ben nést ter-
pentja Kovács
mondás elfoga-
kapitány lett.
zu lemondását
éről és minde-
is, hogy pres-
a továbbra is
y sem. Lavin
okkal tárgya-
között rende-
A bírónak
egyforma iga-
ért az új kar-
oni etul C-
azon korábbi
ogatót csapat
szaszalagot vi-
gyes jelöl,
és mérőszá-
lozsvári Comi-
srs, hogy a
orizációja ma-
atkozólág de-

központ egy
erőt veszít. Az
értett a sport-
osztály élére,
álódta és a
rendbejött.
ajálja.

háromkor a

hővetkezté-
lyi csapatok
nem mernek
beosztások.
városközi mér-
észek meg-
fűnk szerint
a csapatot a

ilácyi, R. du-
Sirok Albi,
nk a csapat-
mint Rónsi,
svár minimá-

okhság egyik
szára a TSC

szvári RMS

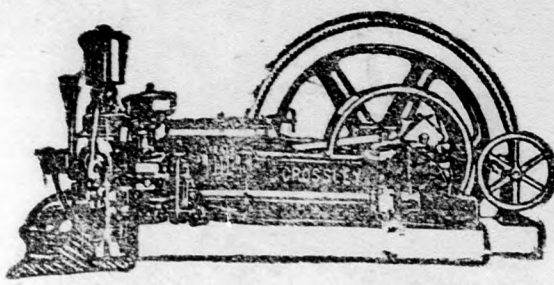
rogram Prá-
a Spírta a
Haskahval

diabat, mely-
ek lezserék:
kvés-UTE.
bécsei Ad-
k a Haskal.

eyd
022.

e és
tés!

Radon - P. No 2412

Crossley motorok

benzin,
fogaz
stb.

Crossley - Diesel motorok raktáron: 4 PS - 60 PS

Vezérképviselő: Carter S. A. Bukaresti, Cal. Victoriei 86. (Pal. Bancel Natineu) Tel. 10-71.
A gyár kelet-európai igazgatója a napokban Bukarestbe érkezik. Mindazon cégek és személyek, akiknek üzleti érdekek kívánják az igazgató látogatását, közölik azt november 25 ig „CARTER“ Com. Articolilor Technice Engleze In Romania címen

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Troubadour. (Benutató a kolozsvári román operában) Minden talás nékiát meg lehet állapítani, hogy a kolozsvári román operának tegnapi V. rdi benutatója világvárosi nívóra mozgott. V. rdi „Troubadour“ című lyrai drámájának melódiaát mindenki ismeri, mégis ezek az ismert melódiaák a román opera előadásában oly frissen hatottak, oly új finomággal telten érvényesültek, min ha elször hallottuk volna őket. Az előadás nagy sikeréhez mindenképp a zenebar pompás teljesítménye járult hozzá, ami elősorban Bobescu karmester érdeme. Az új zenekar kétségűül frissebb, lelkesebb erővel gazdagodott. Szín, hangulati egység, a melódiaák bő pátuszú csengése jellemezte a zenebar műkáját. A szupadi szereplők közül első sorban M. Nestorescu és Lya Pop asszonyokat kell felemlítenünk. M. Nestorescu asszonyt régen hallottuk ilyen neki való szerepben enesetűl. Egyéni bájjához hangjának kristályosan, ezüstösen cilingláló zengése melegen simult, trillái és melódavezetése tiszták, precízek, lélekkel teljesek voltak. Lya Pop asszony nemcsak pompás, szíriani vonású hangjával hatott most is, hanem megképző drámai játékaival, romantikus érzésével és szíriai szó talentuával büszkeltette a közönséget. Constantin Pavel szíriai táncos, lyrai érzelmességűl telített egyénisége most sem tévesztette elhatározását. Nem nagy terjedelmű, de annál vonzóbb hangja, komoly énekadása a legnehezebb feladatokat is könnyen oldotta meg. Szép és meérdemelt sikere volt. Lya Pop grf szerepében M. Soveanu jól állotta meg helyét. Fejtűnt aranyilag kis szerepben Ujeicu, ködönösen az első kép balladazerű énekeszámában, melyet nagy élanal énekelt. I. és kis szerepében A. Dacu asszony magérdemelt tap. kat aratótt. Kézen meg kell említenünk a ballet és a kórus nagyszámú teljesítményéről. Vaida prima-ballerina temperamentsum, elbűvölő táncos nagy élvezettel néztek. Ligeti ballemestert elismerés illeti a betáitásért. A rendezés nyugat-európaian stílusos, korszerű és iziées volt. (s. l.)

A BUKARESTI SZÍNHÁZ ÉRTESÍTÉSE
Vasárnap délelőtt fél 11-kor: I. Anatole France. (Kuno Andar beve etű előadás.) II. A fészék kenyér. [I. Anatole France, előadja Oóór Lili.] III. Crainqu bille [Ünepsi előadás Anatole France emlékeztére. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám: 128]
Vasárnap d. u. fél négykor: Három grácia. II-odszor esti rendes helyárakkal. Elővételi díj nélkül. Sorozatszám: 129.
Vasárnap este 8-kor: Pompadour Jubiláris előadás: 25-öd-zór. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 32 szám B. Sorozatszám: 130.
Hétfő: Tosca. (Grosavescu, Athanisiu vendégjátékával. Légy hóká föllépésével. Emelt helyárakkal. Premier bérlet 17. sz. Sorozatszám: 122.)
Kedd: Bohémélet. (Marcus Ritt, Grosavescu vendégjátékával. Napi bérlet 34. szám B. Sorozatszám: 123.)
Szerda: Garsen Du Malbo. uaux vagy az Ördögi mester-ségekkel ta áitatott ifju. (U) ue anulásal. E ötte C-okonai halála. (Üjdonság előszór.) A tinanyi Echóhoz. Enek.) Csokoi versek. (Ünepsi előadás Csokonai vitűz Mihály születésének 150. évforduló án. Beve etű előadás-t dr. Janovics Jenő art Premier-bérlet 18 sz. Rendes helyárakkal. Sorozatszám: 131.
Csütörtök: Carmen. (Grosavescu buesu föllépésével. Róza Ili föllépésével. Főlemelt helyárakkal. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 134.)
Péntek: Csokoljon meg. (Üjdonság előszór. Rendes helyárakkal. Premier bérlet 19 sz. Sorozatszám: 135.)

MOZGÓK MŰSORA
SELECT-mozgó. Hétfő nov. hó.
16. 17. Premier. A NIBELUNGOK.
világhírű német hősköltemény

filmen. Filmre írta Thea Harbou, rendezte Fritz Lang. Főszerepben Hanna Ralph és Paul Richter.

Urania mozgó. Vasárnap, november 16. Premier. **Az erdők szűze.** Drámai előadás, t. le szenzációs fordulatokkal, 7 felvonásban. Filmbre alkalmazta a híres amerikai rendező D. W. Griffith.

Hétfő, november 17. Premier. **A haditűz.** Szépséges amerikai kaland-drama 6 felvonásban. Főszerepben Aud Egede Nissen.

Apolló Mozgó. Vasárnap, november 16. A neveltű vasárnap. **Zigó elen Zigó.** Három neveltű amerikai film-hözöt, 6 felvonásban.

Hétfő november 17. **A papa kedvence** Jackie és Floki rémes kalandjai, 5 felvonásban. Főszerepben Jackie Coogan.

RENDKIVÜLI ÉRTESÍTÉS!
A Select mozgószínház, mely Kolozsvárközönségének legjobb szórakozóhelye, ismét tanujelét adta annak, hogy pártoló közönsége érdekében a legnagyobb anyagi áldozattól sem riad vissza.

A NIBELUNGOK
nagy látogatottságára való tekintettel az igazgatóság hosszszas táviratváltásra, meg egyezett a filmtulajdonosával hogy az eredeti megállapodástól eltérőleg az I. rész még folyó hó 17 és 18. is színre kerül.

Kérjük a T. közönséget, hogy eme nagy áldozatot kellőleg értékelje.

Hölgyeim! Melyen leszállított árak mellett árusítja filz és bársony modeljeit az
"IDEAL"
kalapüzlet, Cluj, Calea Regele Ferdi-
nand 8. szám. Gólya-áruházal szemben
Atakítások és formálások 48 óra alatt készülnek

**Öltönyök,
Raglanok,
Ulsterek!**
Szántó és Komlós
Cluj,
A r a d Piața Unirii Satu Mare
14.

ÉRTESÍTÉS

Tisztelettel értesitem a nagyédemű vásárló közönséget hogy
divatkülönlegességi áruhazamban
őszi és téli divatujdonságok
beérkeztek.

Schottisch kabát és aljkelmék, velour és angol bársonyok, mintás maroc-cainek, arany, ezüst kelmék és csipkék, plüschök és caracülök. Toldiszek minden szűben. Butorszövetekben óriási választék.

Tisztelettel:
SZABÓ JENŐ
Telefon 4-79 Telefon

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3—, vastag betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, a íráskésőknek 30% kedvezmény.

Leveleznek fiatalemberral, magyar, német vagy héber nyelven. Leveleket **אני ראה** jegyvel kiadóniyataltba. 9.49

Szolgálhatok nagyban és kicsiben, ki ünő zamatu 10-12 n aligás könséges és 15-16 maligás édes delevári és más raj orokkal, a legjutányosabb árak mellett. 8151

Suche deutsches freulein zu 3 kindern die französis Unterichte kann Klavier S, i ende beforzugt Sicherheitmann De söné Sigheiu Marmatie str. Gh. Sincai 7. 8150

Naponta friss bivalytej kapható házhozzáálltvásis, Schwartzné, C. Decebal Rudolf-u, 86

Keresek 40—50 éves zsidó vallásu, perfect németül beszélni tudó nőt egy 6 és 4 éves gyerkeim mellé, ki ezenkívül a főzéti vállalka. Ajánlatok Sándor Mór — Tg. Mures cimre külsendők 8186

nyelvzártságát az Új Kelet könyvostályánál fedezze! Bárhöl megjelent könyvek beszerzését vállalunk.

GALVANI
A LEGJOBB ELEM

Gyártja: GALVANI-gyár Timisoara

DÉRI LAJOS szücsmester
Str. Memorandului (v. Unió-u.)3. Telefon 12-12

Erdély legregibb és legszolidabb s. ücsáruháza. **LEGUJABB MODELLEK** Megbízható, lelkiismeretes k. szolgálat!

tordai sör

Kiváló minőségű, kellemes és üdítő

Gyár: Turda, telefon 5. Főraktár: Cluj, telef. 394

Szivattyuk

minden célra, különleges szerkezettel és minden nagyságban. Teljes vízemelőberendezések egyes épületek részére villamos motorral, melykui szivattyuk 150 m. összemelő magasságig, kazántápszivattyuk, ürülékszivattyuk, gőszivattyuk, kézi dugattyus szivattyuk, benzinmotoros szállítható szivattyuk.

Pallos és Marko okl. mérnököknél
Str. N. Jorga 7. Lloyd 1910
Telefon 650.

Megnyilt! GARDI új fényképezési műterme Megnyilt!
Strada Saguna No 20. (Bartha Miklós-utca) Telefon 7-28.

Kérjük mindenütt **Pierre önborotváló kését** a felülmutatottan Valóságos gyönyörűség. Svéd acéltüszte keverve. Darabja 8 lej. Központ: Bukaresti. Str. Donici L. Rudolf Mosse No 100

Mindenkinek érdeke, hogy összes férfidivat és női halapszükségletét szerezzé be az **'Old England'**

Cluj, Regele Ferd. 22. szám alatt tartandó hatóságilag engedélyezett **végelárusításon.**

Teljes üzletfelosztás!

Rador No. 2318

Hatóságok, Erdélyi jegyzők és ügyvédek! **ilyen gépet**

román, magyar és német betűkkel, leszállított áron kaphják. — Vezérképviselőt: **Charles Brecher, Bucuresti Str. Polifical 2.**

Fő Caram világítás

Műhely és iroda nem lehet soha elég jól világítva. Káprázatmentes világítás emeli a munkaképességet

S. Eisenstädter

szücs és szörmeáruház

Mode de Paris

Telefon-szám: 768. **CLUJ** Táviratcim: **MODEPELZ.** PIAȚA UNIRII No. 12.

szücs és szörmeáruház

Angro osztály: Calea Victoriei 2. Telef. 724.

Fiók: Timisoara, Szentgyörgy-tér 1. szám Telefon: 23-01. Alba-Iulia, Calea Regele Ferdinand 4.

Rador 2223

Grafit

rud és tábla „Bohemia” jelzéssel, gép, vas és öntöttvas-kályhák fektetésére és tenyezéséhez.

GRAFIT por és darabos, vasöntőcék számára. FLOCKENGRAFIT.

Minden rendelést rompt szállít

'HERMES'

Csehszlovákiai Grafitművek, közvetlenül és le-rakatai révén. **Buarest** Telefon 32-77. **Strada Col. Orero No. 23.**

Libamáját veszek a legmagasabb árban.

שער vágott liba és kacsa allandóan legolesobbán kapható. Zsira rendelést elfogadok. Bauunhaft, C. Reg. Ferdinand, [v. Wesselényi M. ueca 10]

Szerkesztő: L. P. P. C. Telefon: 7-28. A kézirat szerkesztésért nem felelős. 1924. november 17. Nem illatosított, amit a b... tóztatták... hogy Kle... édesanyja... granic... koldult... leolvasta... fontos az... átvette a... pen meg... e-ak azut... rodás és... Klein Ign... granicsar... háborod... főhábor... vélele... tegetési... letlenség... ségre. Min... ugyan, ho... le. ére is... getés vád... jára meg... De minde... mert az e... Megtörté... történetes... É: megtört... anya, aki... téssel ak... mekét. Sen... vádat hov... féle emberi... elő, hogy a... fahadó ves... dalom privi... kitermelhet... hogy bárki... zóbból az eg... ez a negati... zsidó közö... indulatu fel... dex állítassa... is megilleti... egyes bűnöz... szabad legy... lehet és nem... lévő egyéni... minden meg... megek előtt... Ez a font... királyi törvé... lgaacné a v... h vataiból h... törvényzék... Itét és elitél... együtt azt a... lott története... kor a törvény... vissza, a kir... szavakkal tá... dök mind! — volnának zsid... a mi tisztvis... és fiabát, ho... Ügyész ur... váddal nem... tisztviselői ka... meg lehet vess... Őn azt mond... viselői kar biz... ezt a meg... mondjuk: nem... létező itét, n... volna. Hallat... nem ez a font... a vesztegetés